

Årsrapport 2024

Innehåll

Sistec Årsrapport 2024	3
Inledning	3
Syfte med rapporten	3
Identitetskontroller på arbetsmarknaden	4
CER-direktivet	4
Utredning av kommuners möjligheter till kontroller.....	4
Försörjningskravet	4
Nationalitet	5
Bakgrundskontroller.....	5
Svenska myndigheter	5
Riksrevisionen	5
Identitetsfusk, trender och tillvägagångssätt	5
Penningmålvakter och jurister.....	5
Lookalike.....	6
Körkort i yrkestrafiken	6
Falska ukrainska pass	6
Arbetssökande studenter	7
eID identifiering på distans	7
Digitala ID-kort	7
AI-genererade ID-handlingar	8
Varaktigt bosatta i annan EU-stat	8
Slutsats	9
Rekommendationer till arbetsgivare	9
Sammanfattning	9

Sistec Årsrapport 2024

Inledning

Sistec AB säkerställer, genom tjänsten Right to Work, individers identiteter och deras rätt till arbete och vistelse i Sverige genom kontroll och löpande uppföljning. Tjänsten kan med fördel appliceras även på andra områden, vid köp- och säljsituationer, kontroll av körkortsbehörigheter och vid uthyrning av bostäder och lokaler. Sistec AB övervakar även kontinuerligt trender kring identitetskontroller, falska ID-handlingar och arbetstillstånd.

Denna rapport lyfter fram de trender vi observerat under 2024 baserat på de kontroller vi genomfört åt våra kunder som använder våra tjänster. Rapporten ger även en överblick över svenska myndigheters syn på samhällsutvecklingen och dess skuggsidor. Sedan starten 2019 har Sistec AB genomfört över 300 000 identitetsvalideringar. Vi är närvarande på 20 orter i Sverige och erbjuder support på 10 olika språk.

Syfte med rapporten

Rapporten syftar till att belysa vikten av identitetskontroller på arbetsmarknaden och hur medvetenheten kring detta har ökat under 2024. Ökade spänningar i omvärlden, politiska beslut i både Sverige och EU samt den ökade kriminaliteten i Sverige har bidragit till detta behov.

Ett av Sistecs servicecenter för Right to Work kontroller. Bildkälla: Sistec

Identitetskontroller på arbetsmarknaden

CER-direktivet

Under 2024 har CER-direktivet (Critical Entities Resilience) fått stor uppmärksamhet. Direktivet betonar vikten av att säkerställa identiteten hos personal inom samhällsviktiga tjänster. Enligt regeringens utredning ska även nya kontroller genomföras på befintlig personal, genom att granska individens medhavda utdrag från belastningsregistret, minst vartannat år för att upprätthålla säkerheten. Detta innebär att företag och organisationer måste implementera processer för att regelbundet verifiera identiteten hos sina anställda, vilket i sin tur ökar säkerheten och minskar risken för infiltration och bedrägerier.¹

Utredning av kommuners möjligheter till kontroller

Även regeringens utredning av kommunernas möjligheter att genomföra kontroller genomfördes under 2024. Utredningen betonar att säkerställandet av individens identitet är det första steget i alla kontrollåtgärder. Citat från utredningen: "Det kan heller inte nog understrykas att en registerkontroll inte kan ersätta god personkännedom och att en registerkontroll inte har något värde om den sökandes identitet inte är klarlagd". Detta innebär att även kommuner måste utveckla och implementera effektiva metoder för att verifiera identiteten hos sina anställda.²

Försörjningskravet

Införandet av försörjningskravet har ökat medvetenheten kring kontroll av rätten att arbeta, särskilt inom personalintensiva branscher hos arbetsgivare som vill göra rätt. Detta har lett till en generell ökning av identitetskontroller på arbetsmarknader, ofta i syfte att säkerställa nationalitet och kartlägga vilka medarbetare som omfattas av kravet.³

En annan direkt effekt av försörjningskravet är att en stor grupp tidigare legal arbetskraft inte längre är anställningsbara, vilket har skapat en rekryteringsbas för oseriösa arbetsgivare. Dessa arbetsgivare utnyttjar ofta sårbara individer, vilket leder till en ökning av arbetsrelaterade brott och exploatering.

¹ [Utredningen om genomförande av NIS2- och CER-direktiven](#)

² [Utökade registerkontroller vid anställning i kommun](#)

³ [Försörjningskrav för arbetstillstånd](#)

Nationalitet

Omvärldsläget efter Rysslands invasionskrig mot Ukraina har resulterat i en ökad medvetenhet kring nationaliteten på de individer som arbetsgivare anställer eller tillåter access till arbetsplatsen, exempelvis entreprenörer eller konsulter. Denna medvetenhet har lett till att fler företag och organisationer nu genomför kontroller av nationalitet för att säkerställa att de inte anställer individer som kan utgöra en säkerhetsrisk.

Bakgrundskontroller

Debatten kring bakgrundskontroller har varit pågående under hela 2024. Trots det ökade behovet och efterfrågan på arbetsmarknaden har lagar som skyddar den personliga integriteten haft företräde. En bakgrundskontroll är dock inte att likställa med en identitetskontroll. Identitetskontroller och arbetsrättsliga kontroller hanterar inte känsliga uppgifter och det är arbetsgivares lagstadgade skyldighet att säkerställa rätten till arbete. Detta innebär att företag och organisationer måste hitta en balans mellan att skydda den personliga integriteten och att säkerställa att de anställer rätt personer.

Svenska myndigheter

Riksrevisionen

Riksrevisionen har granskat och rapporterat om myndigheternas arbete med att säkerställa identiteter. De har identifierat brister i hur myndigheter verifierar identiteten hos individer och har rekommenderat förbättringar för att öka säkerheten och minska risken för identitetsbedrägerier.⁴

Identitetsfusk, trender och tillvägagångssätt

Penningmålvakter och jurister

Trenden med misstänkta penningmålvakter på legala arbetsplatser fortsätter. Dessa individer har ofta en rådgivare eller jurist som hjälper dem att starta ett svenskt bankkonto, få jobbet och hanterar lönen som kommer in på bankkontot. Individerna får sedan betalt i kontanta brottsvinster. I flera fall har individerna tilldelats falska ID-handlingar eller tillstånd av sina påstådda rådgivare.

⁴ [Fastställande av identitet vid statliga myndigheter](#)

Lookalike

I England har man under de senaste två åren noterat en kraftig ökning av lookalike-fall, där ett äkta pass används av fel person. Detta efter att den ledande aktören inom identitetsvalidering i landet har infört ansiktsgenkänning i sina processer. En trend som vi även har uppmärksammat under en längre tid vid Right to Work kontroller i Sverige.⁵

Körkort i yrkestrafiken

Varje vecka rapporterar svenska lokaltidningar om falska körkort som avslöjats vid poliskontroller. Trots detta fortsätter stora delar av samhället att godta körkort som bevis på en individs identitet. En granskning av SVT Nyheter Skåne har identifierat 63 fall där personer använt falska körkort för att få jobb och köra i tjänsten. Bland annat körde en kommunanställd i Malmö över 650 gånger i kommunens bil med ett falskt körkort.⁶

Falska ukrainska pass

Historiskt har de förfälskningar vi avslöjat varit falska EU-halningar. Under 2024 har vi sett ett trendbrott där falska ukrainska pass används för att få svenskt uppehållstillstånd enligt massflyktingdirektivet. Detta innebär att myndigheter och företag måste vara extra vaksamma och genomföra noggranna kontroller av identiteten hos individer som ansöker om uppehållstillstånd för att säkerställa att de inte använder falska dokument.

Falska pass. Bildkälla: Sistec

⁵ [2 years of Digital Scheme checks](#)

⁶ [Falska körkort i tjänsten](#)

Arbetsökande studenter

Under året har vi noterat en ökning av anställda med arbetstillstånd som ”arbetsökande student”, men som arbetar heltid utan att studera. Detta är det även rapporterats om i media.⁷

eID identifiering på distans

Användningen av eID för identifiering på distans har fortsatt ökat under 2024. Detta innebär att företag och organisationer måste vara medvetna om de teknologier och metoder som används för att verifiera identiteten hos individer på distans och säkerställa att de fortfarande följer de regler och lagar som de har att förhålla sig till.

På ett eID framkommer till exempel inte nationalitet, vilket gör det omöjligt att veta om en arbetsrättslig kontroll ska genomföras eller ej.

Vidare så kan en digital identifiering på distans, med hjälp av ett eID, aldrig säkerställa att det faktiskt är rätt person som identifierar sig. Det är vanligt förekommande att person x lånar ut sitt eID till person y, som använder detta för att identifiera sig mot tredje part. Genom detta får person y tillgång till tredjepart genom person x identitetsuppgifter.

Digitala ID-kort

Flera leverantörer av eID har lanserat digitala ID-kort i sina appar. Flertalet säkerhetsfunktioner har även lanserats för att underlätta äkthetsverifiering av de digitala ID-korten. Trots detta har flera större aktörer, bland annat Systembolaget, valt att inte acceptera digitala ID-kort i sina processer. Anledningen är en kombination av en stor mängd välgjorda förfalskningar och användarvänligheten i de säkerhetsfunktioner som apparna erbjuder.

Informationsskylt på Systembolaget. Bildkälla Sistec

⁷ [Stoppa fusket med utländska studenter](#)

Slutsats

Rekommendationer till arbetsgivare

Behovet av att kontrollera identiteten hos individer som anställs eller får tillgång till verksamhetsutövarens miljöer är fortsatt högt. Debatten om vilka övriga kontroller arbetsgivare kan och får genomföra pågår, och flera utredningar indikerar att det kan bli svårare för arbetsgivare att kontrollera individers rättsliga och ekonomiska bakgrund. När det gäller ID-kontroller har arbetsgivare dock stöd i både utredningar och lag för att säkerställa de anställdas identitet och deras rätt att arbeta. För detta rekommenderas följande:

- **Genomför kontrollen vid ett fysiskt möte:** Alla ID-handlingar och eventuella tillstånd bör granskas i original vid ett personligt möte, där det även säkerställs att det är rätt innehavare av ID-handlingen som kontrolleras.
- **Säkerställ att ID-handlingen innehåller information om nationalitet:** Nationalitet framkommer inte på körkort eller Skatteverkets ID-kort.
- **Godkänn inte digital identifiering på distans via eID:** Digital identifiering på distans kan inte säkerställa att rätt person identifierar sig.
- **Godkänn inte identifiering via inskickade bilder eller uppvisade bilder:** Bilder kan lätt manipuleras och bör därför inte användas för identifiering.

Sammanfattning

Flera faktorer pekar på att kraven på ID-kontroller för svenska arbetsgivare kommer att öka framöver. Detta sker parallellt med en ökad medvetenhet på arbetsmarknaden om både behov och risker. Svenska myndigheter har också börjat ta frågan om säker identifiering på större allvar och har påbörjat utredningar och åtgärder för att hantera samhällsproblemet med identitetsfusk.

För arbetsgivare har kontroll av identitet och av rätten att arbeta fått en allt större betydelse. Kriminellas metoder för att utnyttja utsatta människor anställda på vita arbetsplatser är inte enbart ett penningtvättsupplägg utan utgör också en betydande risk för otillåten påverkan mot den berörda arbetsgivaren.

Metoderna för att fuska med identiteter och arbetstillstånd har fortsatt att utvecklas. AI har redan gjort sitt intåg på marknaden för identitetsfusk i form av hyperrealistiska bilder på ID-handlingar. Utvecklingen har nått en punkt där digital identifiering, på distans eller under digitalt möte, inte längre är pålitliga. Fusk med eID och AI-genererade bilder är redan etablerade metoder. Med deepfakes intåg kan det fysiska mötet snart vara det enda pålitliga sättet att säkerställa att man kontrollerar och pratar med rätt person.

Sistec AB | Orgnr: 559186-0548 | Storgatan 26, 171 63 Solna | +46(0) 10 179 00 90

<https://sistec.se>